

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

■ מחזור שינה אחת ■

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

נצו"י תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

האיך לוקין מלקות? כל הקהל לוקים מלקות ארבעים חסר אחת אחר תפלת המנחה, והגלגלה אומר ג"פ אשמתי ובגדתי וכו' בשעה שגלגלה והמלקה אומר והוא רחום יכפר עון וגו' ג' פעמים, ונהגו להלקות ברצועה כל דהו ויקח רצועה של עגל ולוקה רק מכות קלים, והגלגלה לא יעמוד ולא ישב רק מוטה פניו לצפון ואחוריו לדרום, וי"א דה"ה איפכא פניו לדרום ואחוריו לצפון לאפוקי שלא יהא אחוריו למזרח או למערב, וי"א דדוקא יהפוך פניו לצפון וכן נוהגין.

מאימתי מוסיפין מחול על הקודש? אוכלים ומפסיקים קודם ביה"ש שצריך להוסיף מחול על הקודש, ותוספות זה אין בו כרת כ"א מ"ע, ותוספת זה אין לו שיעור אלא קודם ביה"ש שזמנו אלף ות"ק אמה קודם הלילה והוא לערך רבע שעה קודם צה"כ צריך להוסיף מעט ושיעור התוספות עם ביה"ש ביחד עולה כמעט חצי שעה, וי"א דביה"ש מתחיל תיכף אחר תחלת השקיעה משעה שהחמה נתכסה מעינינו וזמן התוספות שצריך להוסיף היינו קודם שקיעת החמה.

אימתי אומרים מוטב יהיו שוגגין? נשים שאוכלות ושוחות עד שחשכה והן אינן יודעות שמצוה להוסיף מחול על הקדש אין ממחין בידן כדי שלא תבואו לעשות בודון, ודוקא ביודע בודאי שלא יקבלו ממנו אבל בספק שמא יקבלו צריך למחות אפילו במידי דרבנן, וה"ה בכל דבר אסור שברור לו שלא יקבלו ממנו אמרינן מוטב שיהיו שוגגין ולא יהיו מזידין ואין חילוק בין רבים ליחיד. ודוקא שאינו מפורש בתורה אע"פ שהוא דאורייתא אבל אם מפורש בתורה מוחין בידן, ודוקא בדליכא סכנה אבל בדאיכא חשש סכנה א"צ למחות.

כמה פעמים מחויב למחות ברבים וביחיד? וכ"ו דוקא בשוגגין אבל במזידין צריך להוכיחם אף כשברור לו שלא יקבלום ונחיי דמי שאינו מוכיח אינו נענש עבור חטאם כיון שברור לו שלא יקבלום מ"מ מצוה להוכיחם, וברבים דיבר המפורש בתורה או על שאר מזיד אם יודע שאין דבריו נשמעין לא יאמר ברבים להוכיחן רק פעם אחת אבל לא ירבה בתוכחות, אבל ביחיד חייב להוכיחו עד שיכנו או יקללנו וי"א רדי עד שינוהג בו החוטא ומכאן ואילך אסור להוכיחו, ובעבירה שבסתר יוכיחו בסתר ובעבירה שבגלוי יוכיחו מיד שלא יתחלל שם שמים.

האם יכול לקבל עליו תענית יוה"כ קודם הזמן? אם הפסיק מאכילתו בעוד היום גדול יכול לחזור ולאכול כל זמן שלא קיבל עליו התענית, והקבלה מהני רק מפלג המנחה ואילך אבל מקודם פלג המנחה אין בקבלתו כלום אבל אם קיבל ע"ע סתם שלא לאכול עוד זה מהני אפילו בשאר ימות השנה אם קבל עליו שלא לאכול מחצות היום ואילך, ואם קיבל עליו אסור גם ברחיצה וסיכה ובפרט במלאכה, ואם קיבל בלב לא הוי קבלה. וי"א שלאחר שאכל אסור לאכול דבזה שמפסיק הוי כאילו קיבל בפה ולכן נכון שקודם בהמ"ז יאמר בפירוש שאינו מקבל עליו עדיין התענית ועכ"פ יחשוב בלבו כזה.

איזה דברים אסור לאכול בעיו"כ? בערב יוה"כ אין לו לאכול אלא מאכלים קלים, וכן אין אוכלים דברים המחממים את הגוף שלא יבא לידי קרי כגון בשמים וכרכום ויין טוב וזה אינו אסור כ"א בסעודה המפסקת, וכן אין לאכול כל היום מאכלי חלב חמה ושום וביצים שמרבים זרע אך בסעודת שחרית נוהגין לאכול, אכן בסעודה מפסקת נהגו לאכול בשר ודוקא בשר עוף ובזמנינו נהגו לאכול בשר עוף בשחרית. חלב המעורב בחבשיל או טיי"א עם חלב בטל ברוב לענין זה. לא יאכל שומשמן מפני שמעלה גרה ואם אכל הרבה לא ישים אצבעו בפיו להקיא ביו"כ. לא ישתכר בסעודה המפסקת ולא יאכל אכילה גסה ואפילו בסעודת שחרית יש ליוהר מזה.

האם מותר להטמין בעיו"כ? אין להטמין ביוה"כ ואפילו בעיו"כ קודם חצות אין לעשות הטמנה זו ואם עבר והטמין א"צ להמתין במוצאי יו"כ בכדי שיעשה.

האם מחויב להדליק נר בכיתו ביוה"כ? מקום שנהגים להדליק נר בליל יוה"כ אף בחדר משכבו מדליקין מקום שנהגו שלא להדליק אף בבית אין מדליקין. ואם יש לו נר בבית חייב להדליק בחדר ששוכב שם אף במקום שנהגו שלא להדליק, ואין נוהגין כן ומ"מ יש להחמיר אכן באשתו כשהיא נדה יש להקל כשמדליק בשולחן ולא בחדר. ומקום שנהגו להדליק חשיבא טפי וני"מ לעיר חדשה שראוי לנהוג כן.

אם מת אשר חטא לו מה יעשה? אם מת אשר חטא לו אפי' מוש"ר מביא י" בני אדם ומעמידם על קברו ואומר חטאתי אלאהי ישראל ולפלוני זה שחטאתי לו בחטא פלוני והם ישיבו לו מחול לך מחול לך ג"פ. וצריך לילך לשם יתף, ואם הוא חוץ לג' פרסאות ישלח שלוחו לשם והשלוח יקח י' אנשים וילך על קברו ויבקש מחילה בשם המחפה ויאמר הנני שליח פלוני מודה ברבים ששלחני פלוני לאמר שחטא לאלקי ישראל וכו'. ואם חירפו לאחר מיתה א"צ לילך על קברו אלא מבקש ממנו מחילה במקום שביישו. ואם קרא לאחד ממזר י"א דפגם בכבוד אבותיו ג"כ וצריך לילך על קברם וי"א דיכול לומר לאו אדעתאי שיהיה הדרב נוגע לאבותיו אא"כ קראו ממזר בן ממזר.

אימתי וכמה פעמים טובלין בעיו"כ? המנהג לטבול וללקות בעיו"כ ואפילו נערים ובתולות מכיון שהם בני מצות טובלות, ויכול לטבול וללקות מתי שירצה רק שיהיה קודם הלילה וטוב שיטבול קודם תפלת המנחה ששם מתודה ויש נוהגין לטבול אחר סעודה המפסקת כדי שיהיה סמוך ליוה"כ, ואינו מברך על הטבילה. ואין צריך לטבול רק פעם אחת בלא וידוי משום קרי [ואשה ששמשוה בתוך ג' ימים צריכה לכבד ביתה בחמין קודם טבילה אם לא שהיא סמוך לטבילה או סמוך לוסתה וי"א דלעולם לא תכבדו] וי"א דהטבילה משום תשובה ולפ"ז יש לטבול ג"פ, ואף למ"ד דטעם הטבילה משום קרי אפ"ה צריך תמיד לטבול בעיו"כ אפילו אם כבר טבל ער"ה ולא ראה עוד קרי. והטלת ט' קבין מים נמי מהני אם הוא מצטער בטבילה.

אבל בשבעה או בשלשים האם מותר לטבול בעיו"כ? מי שמת לו מת בין ר"ה ליוה"כ אפילו בעיו"כ מותר לרחוץ ולטבול בעיו"כ אפילו בחמין וכן הטבילה במקוה מותר אפילו היתה של המין דיום כפור מבטל שבעה אע"פ שנהגו שלא לרחוץ כל שלשים טבילת מצוה מותר, ואין להקל רק שעה או שתיים קודם הלילה.

אמתי אומרים ויודוי בעיו"כ וביו"כ? צריך להתודות במנחה קודם סעודה המפסקת וי"א שצריך להתודות גם אחר אכילה קודם חשיכה וראוי להחמיר כדעה זו וכן נהגו בזמנינו שאומרים אז תפלה זכה. ויחיד אומר אחר שגמר תפלתו קודם אלהי נצור בין עיו"כ במנחה ובין ביוה"כ, וש"צ אומר ביו"כ בתוך התפלה וכוללו בתוך הברכה האמצעית אבל במנחה כשהחזר התפלה אינו אומר כלל היודוי.

על איזה חטאים מתוודים בוודיו? אין צריך לפרט החטא אלא כשיאמר סתם חטאתי יצא ידי מצות וידוי ואם רצה לפרט חטא המפורסם לרבים הרשות בידו אפילו בקול רם ואם מתודה בלחש נכון לפרט אף חטא שאינו מפורסם אבל כשמתפלל בקול רם או ש"צ כשהחזר התפלה אין לפרט החטא ואפילו בעון שבין אדם לחבירו ג"כ אסור.

האיך אומרים הוודיו? צריך להתודות מעומד ומתודה בלב שלם וטוב שישחה כמו במודים ולא יסמוך על דבר שאם ינטל אותו דבר יפול ואם סמך צ"ע אם יחזור ויתודה, והעמידה צ"ל עד אחר על חטא שאנו חייבים עליהם ארבע מיתות ב"ד, ואפילו כי שמע ליה מש"צ והוא התודה כבר צריך לעמוד ויחזור ויתודה עם הש"צ. בעל חטא צריך לומר בסתר ובגלוי בשגגה ובזדון וי"א דאין לשנות מן הנוסח הכתוב בסידורים וכ"א לא ישנה ממנהג מדינתו. אין לדבר בשעת היודוי ואפילו באמירת על חטא אכן לענות קדיש וקדושה יש לפסוק אפילו באמצע אשמנו. בשעת אמירת היודוי כשמוכיר החטא יכה באגרוף על החזה או על הלב. ועיקר היודוי הוא אבל אנהו חטאנו, וה"ה שצריך לומר ג"כ עוינו פשענו אלא שנהגו לומר גם שאירי דברים כגון מה נאמר לפניך וגו' ואתה יודע רדי עולם ועל חטא.

האם מתוודים על עוונות שכבר התוודה עליהם ביו"כ שעבר? עונות שהתודה עליהם ביו"כ שעבר ולא שינה עליהם אפ"ה יכול לחזור ולהתודות עליהם, ואף בין אדם לחבירו אע"פ שמחל לו והשיב את הגזילה מ"מ מתודה ביוה"כ לעולם אבל אם הקניט חבירו בדברים או עני המהפך בחררה כיון שביקש מחילה מחבירו והתודה ביו"כ א' א"צ להתודות ביו"כ שנית.

האיך חותמין הוודיו? בכל הוודיים אינו הותם בוידוי שאחריה ואחר אלהי עד שלא נוצרתי יאמר אלהי נצור לשוני וכו'. אותן האומרים תמיד יהיו לרצון מיד אחר התפלה קודם תחנונים ה"ה כאן יאמר יהיו לרצון קודם שמתחיל לומר או"א תבא לפניך תפלתנו.

רבים השוגגין אבל יודע שיקבלו דבריו כמה פעמים מחויב למחות

הגב בענינו

הכנת דינא

כל הזכות שמורה

ללימוד שלחן ערוך א"ח

עם משנה ברורה

מסורת הלימוד

Sponsored By: DollarPhone

כל הזכויות שמורות

© מהותלת ומשגל

מבושמים או מתובלים על אכילתו חייב ו"א דאם אכל עד שקץ במזונו אפילו בזה פטור, אכן באמת הכל תלוי לפי מה שהוא מרגיש בנפשו דבסתם תליין דבמאכל מתובל כשהוא אוכל אפילו אם היה מתחלה שבע ביותר אינו קץ בה ואעפ"כ אם מרגיש בנפשו שכואב לו האכילה וקץ בה פטור.

האם מותר לטעום לפלוט או להריח ביוה"כ? אסור ביו"כ לטעום דבר להפליט אפילו עצי בשמים אפילו פחות מכשיעור ואפילו אם יודע שיכול לעמוד על עצמו שלא יבלע כלום, אבל מותר להריח למלאות מנין מאה ברכות, וכ"ז שלא הסיח דעתו מלהריח אסור לחזור ולברך, ויש מריחים במים המריחים ואין מברכים עליו כלל ועושים איסור.

כמה שיעור שתיי' ליחייב ביוה"כ? השותה ביום הכיפורים מלא לוגמיו חייב ומשערים בכל אדם לפי מה שהוא הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו ולא מלא לוגמיו ממש אלא כדי שישלכנו לצד אחד בפיו ויראה כמלא לוגמיו, והוא פחות מרביעית באדם בינוני ו"א שהוא רובו של רביעית, ולפעמים המלא לוגמיו ברביעית או יותר מרביעית כגון באדם גדול ביותר ולהיפך באדם קטן דמלא לוגמיו רידיה הוא פחות מרוב רביעית ג"כ חייב. וכל המשקים מצטרפים לכשיעור.

משקין שאינן ראויין האם חייבין עליהן? שתי משקין שאינן ראויין לשתיה כגון ציר או מוריים וחומץ חי פטור, ודוקא שבמבעב כשמשליכין אותו על הארץ ופטור אפילו שתי הרבה יותר מכשיעור ו"א דכששותה הרבה חייב אבל אסור לכו"ע אפילו בפורתא, אבל חומץ מזוג חייב.

מה שיעור זמן השתיי' ליחייב ביוה"כ? שיעור צירוף השתיית הוא כבדי שתיית רביעית ו"א כדי אכילת פרס כמו צירוף אכילות, ולהמחבר העיקר כדעה א' ו"א דהעיקר כדעה השניה. מותר ליגע ב"כ באוכלין ומשקין וליתן לקטנים ולא חיישינן שיאכל או ישתה אם יגע ואפילו אם התניק יכול ליטלו בעצמו ג"כ אין להחמיר בזה.

באיזה אופן מותר לרחוץ א"ע ביוה"כ? אסור לרחוץ ביו"כ בין בחמין בין בצונן ואפי' להושיט אצבעו במים אסור. ואם היו ידיו או רגליו או שאר גופו מלוכלכים בטיט או בצואה או שנטף דם מחוטמו מותר לרחצם ומ"מ צריך ליהרר שלא ירחץ אלא מקום המטונף ואם גופו מלוכלך בכמה מקומות והוא טורח לרחוץ מקומות המטונפים כ"א בפ"ע מותר לכנס במים לרחוץ כל גופו בפ"א וכשרוחץ מחמת טינוף יכוין שאינו להנאת רחיצה רק להעביר הלכלוך, ואם הזיעה הרבה ורוצה לרחוץ להעביר הזיעה מותר ומ"מ מי שאינו איסטניס וא"צ לרחיצה זו כ"כ נכון להחמיר.

האם מותר לרחוץ ידיו לאחר שעשה צרכיו או לתפלה? אם הטיל מים ושפשף בידו או עשה צרכיו וקנה מותר לרחוץ ו"א דאפילו לא קינה ושפשף יש לו לרחוץ ידיו, ונכון לכתחלה לקנה ולשפשף דבזה לכו"ע מותר לרחוץ. בד"א בליל יוה"כ אחר התפלה אבל ביום שמתפללין כל היום או בלילה באמצע התפלה אם הטיל מים אעפ"כ שלא שפשף או שעשה צרכיו אף שלא קינה מותר ליטול ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו ולא יותר אפילו עשה צרכיו וקינה, ואם לא עשה צרכיו כלל אין לו ליטול ידים בשביל תפלה בלבד, ואם נגע בגופו במקומות המכוסים אפילו לא נגע רק באצבע אחת צריך לרחוץ כל ידו עד קשרי אצבעותיו, ואם נגע בידו בטיט או ברפש א"צ לרחוץ רק מקום המלוכלך בלבד אפילו לתפלה. וכן כהן העולה לדוכן נוטל ידיו עד הפרק אעפ"כ שהן טהורות.

אסטניס האם מותר לרחוץ א"ע משום זיעה? מי שהוא אסטניס ואין דעתו מיושבת עליו עד שיקנה פניו במים מותר ונהגו בזה להחמיר ואפי' ברחיצת העינים ואם פניו מלוכלך קצת או שיש לו לפלוף על עינו יכול ללחץ אצבעו במים ולרחוץ במקום הלכלוך או כבדי להעביר הלפלוף רק יזהר שלא לרחוץ רק מקום המלוכלך בלבד, אבל משום רפואה גמורה מותר לרחוץ במקום שאין איסור משום רפואה בשבת. ואסור לרחוץ פיו ביו"כ.

כמה נרות מדליקין ביוה"כ? נוהגים בכל מקום להרכות נרות בבתי כנסיות ולהציע בגדים נאים בבית הכנסת, ואין מקבלין שעוה ממומר לעכו"ם שנתן גרבה לביהכ"נ ואם יש חשש איבה וכ"ש שר מקבלין ממנו וצ"ע, ויש לעשות פחילות עבות בבכה"נ. ונוהגים שכל איש גדול או קטן עושיין לו, נר ואין לעשות נר לאשה, ועכשיו אין עושיין נרות אלא לנשוי. ועושיין נר נשמה לאביו ולאמו שמתו וסגי בנר אחד.

נכבה הנרות ביוה"כ מה יעשה? אם כבו נרות אלו ביו"כ אין לומר לנכרי שיחזור וידליקם אפילו ברמיזה, ואף אם העכו"ם רוצה להדליק מעצמו צריך למחות בידו. מי שכבה נרו ביו"כ יחזור וידליקנו במוצו"כ ואל יכבנו עוד אלא יניחנו לדלוק עד גמירא וגם יקבל עליו שכל ימיו לא יכבה במוצו"כ נרו לא הוא ולא אחר, וראוי לכל אדם ליתן נרו לשמש ולא ישגיח עליו כלל וגם המותר יניח בבכה"נ.

מה לובשין ביוה"כ? יש להציע השלחנות ב"כ כמו בשבת. נהגו ללבוש בגדי פשתן לבנים נקיים ביו"כ וכן נוהגין ללבוש הקיטל וגם אבל תוך י"ב חודש על אביו ואמו או תוך ל' על שאר קרובים יכול ללבוש ויש נוהגים שאין האבל לובשו. אין לכנוס לביה"כ בקיטל אבל להשתין בו מותר, וגם הנשים לובשים בגדים לבנים ונקיים לכבוד היום אבל לא יקשטו עצמן בתכשיטין שמתקשטין בהם בשבת ויו"ט ואין נוהגות ללבוש קיטל.

מה חייב על מלאכה ביוה"כ? כל מלאכה שחייבים עליה בשבת חייבים עליה ביו"כ וכל שבשבת פטור אבל אסור גם ביה"כ כן אלא שבשבת זדונו בסקילה ויו"כ זדונו בכרת, והאידינא נ"מ לענין קלבד"מ ההחובל בחבירו בשבת כיון שהיה מחויב מיתה בידי אדם פטור מתשלומין ואפילו בחובל בשוגג משא"כ ביוה"כ שאין בו רק כרת. וכל שאסור לטלטלו בשבת אסור לטלטלו ביו"כ.

האם מותר לקנוב ירק ולפצוע אגוזים ביוה"כ? התירו לקנוב ירק י"א שנותק או מחתך העלים מן הקלחים התלושין כדי להשוותן שיהיו מוכנים לחתכן בערב ו"א דקניבה הוא הדחת הירק לצורך ערב. וכן לפצוע אגוזים מן מנחה קטנה ולמעלה כשחל בחול אבל כשחל יוה"כ בשבת לא התירו, והאידינא נהגו לאסור. ונהגו שהתינוקות משחקים באגוזים ואין למחות בידם אפילו קודם מנחה, ודוקא על השלחן ולא ע"ג קרקע. אם נפלה דליקה ביה"כ מותר להציל סעודה אחת לצורך לילה כמו שמציל בשבת לסעודת מנחה.

מה שיעור אכילה ליחייב ביוה"כ? האוכל ביו"כ ככותבת הגסה חייב והוא פחות מכביצה בינונית מעט י"א בלי קליפה ו"א עם הקליפה, ושיעור זה שוה לכל אדם בין לננס בין לעוג מלך הכשן. ואף דאיסורו הוא אפילו בכל שהוא נ"מ מזה לחולה דמאכילין אותו פחות מכשיעור.

מה שיעור זמן אכילתו ליחייב ביוה"כ? אכל וחזר ואכל, וה"ה אם אוכל בלי הפסק אלא שפירר את האוכל לפיכך קטנים ואכלם ונשתאה באכילתו הרבה, אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין. שיעור אכילת פרס י"א ד' ביצים ו"א ג' ביצים שוחקות, ולהלכה בשל תורה הלך אחרי המחמיר ובדבריהם הלך אחרי המיקל.

אכל אכילה שאינה ראוי האם חייב? אכל אוכלים שאינם ראויים לאכילה כלל כגון דברים מרים או נבאשים [נדברים ראויים לאכילה רק שהם איסורים כגון חלב ונבילה וטרפה וכה"ג חייבים עליהם גם מחמת יוה"כ] או שאכל אכילה גסה כגון מיד על אכילה שאכל ערב יוה"כ עד שקץ במזונו שאוכל עכשיו פטור, ומ"מ לכתחילה יש איסור בזה וכן באוכלים שאינם ראויים לאכילה יש איסור לכתחלה ואפילו בחצי שיעור מהן ג"כ יש ליהרר לכתחלה, ואם אינו קץ ורק שהיה שבע ואינו מתאוה לאכול ואעפ"כ הוא מרגיש טעם כשאוכל חייב.

אכל מאכלים מבושמים על אכילתו האם חייב? אם אכל מאכלים

הגב בענינו... יוה"כ שח"כ בשבת זכירה על הריח באמצע היום האם צריך לברך כשמריח בשמים בהבדלה במוצו"כ? כל הזכויות שמורות © 2008 המוסד לתחיית מלכות ישראל ועמותת דולרפון ים משנה ברורה

Sponsored By: **דולרפון**

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תריא סעיף א
עד סימן תריד סעיף א

כ' אלול

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

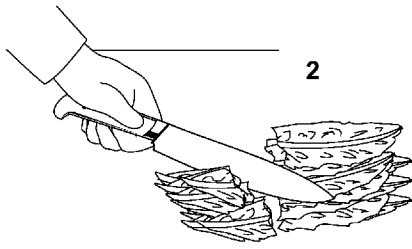
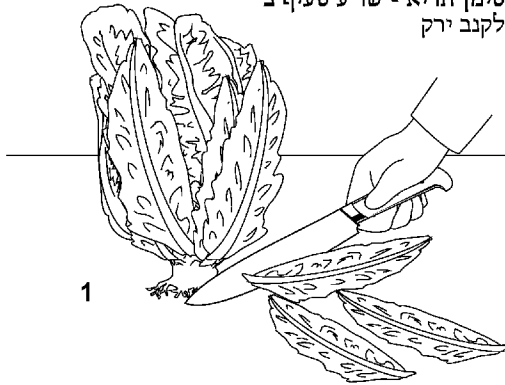
www.HilchusADiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגולת המפעל

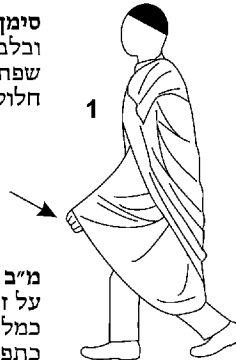
סימן תריא - שו"ע סעיף ב
לקנב ירק

מ"ב ס"ק ה

יש שפירשו דהאי קניבה הוא שנתק או מחתך
העלים מן הקלחים התלושין כדי להשוותן שיהיו
מוכנים לחתכן בערב

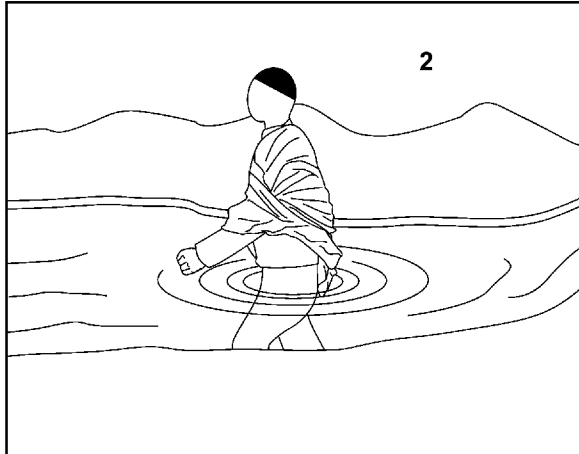
סימן תריג - שו"ע סעיף ה
ובלבד שלא יוציא ידיו מתחת
שפת חלוקו להגביה שולי
חלוקו על זרועו

1

מ"ב ס"ק ט"ז

על זרועו. דעייז אינו נראה
כמלבוש אלא כנושאה על
כתפו ואמר מר היוצא בטלית
מקופלת בשבת חייב הטאת

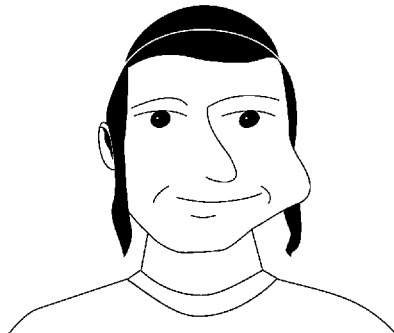

2

סימן תריב - שו"ע סעיף ט
מלא לוגמיו

שו"ע סעיף ט

ולא מלא לוגמיו ממש, אלא כדי
שיסלקנו לצד אחד בפיו ויראה
כמלא לוגמיו

האם מותר לעמוד על כרים וכסתות? מותר לעמוד על כרים וכסתות של עור ומ"מ המחמיר תע"ב ו"א דאין כאן בית מיחוש כלל, בד"א שלא בשעת תפלת י"ח אבל בשעה שמתפלל תפלת י"ח אסור לעמוד ע"ג כרים וכסתות אפילו אינן של עור ואפילו אינן גבוהין ג"ט אבל מותר לעמוד כשהוא איש מצונן על מעט עשבים להפסיק בין הקרקע.

האם מותר לנעול מחמת עקרב וכיוצא בו אם מצוים שם עקרבים או דברים הנושכים ואפילו אינו הולך לדבר מצוה אלא לצרכי עצמו. ואם ירדו גשמים ורוצה לילך לביתו מביהכ"נ או להיפך והוא איסטניס או אם הוא איש חלש ויכול להזיק לבריאותו מותר לנעול מנעליו עד שמגיע למקומו וישלחם לביתו או יניחם במקום מוצנע בביהכ"נ, ולא יגע בהם כ"א ע"י בגד ואם נגע בהם שלא ע"י בגד צריך ליטול ידיו במקום שנגע בהן, אבל מי שאינו איסטניס לא ינעול מנעליו אם צריך לו לילך אפילו אם ירדו גשמים אם לא שיש שם בארץ רפש וטיט דאז כו"ע כאיסטניס בזה.

איסטניס וכדו' מתי צריך להסיר מנעליו? וה"ה אם רוצה לילך לביה"כ ויודע שישלכך שם רגליו במקום מטונף מותר לנעול מנעליו אבל תיכף כשיוצא משם צריך להסיר אותם וכן איסטניס תיכף כשיבוא למקום שאין לו צער צריך להסיר אותם, ואפילו במקום שמותר לנעול עכ"פ יחלוף של ימין בשמאל ושל שמאל בימין. אפי' צריך לילך בין הנכרים אסור לנעול סנדל אף דאיכא למיחש שילעיגו עליו.

דיני הרחקות ביוה"כ. יוה"כ אסור בתשה"מ ואסור ליגע באשתו כאלו היא נדה בין בלילה בין ביום וגם לא ירכה עמה בדברים וכן בכל הפרטים שנתבאר ביו"ד סימן קצ"ה, וכן אסור לישן עם אשתו במטה אפילו הוא בבגדו והיא בבגדה.

תיקון למקרה לילה ביוה"כ. הרואה קרי בליל יוה"כ ידאג כל השנה ואם עלתה לו שנה מובטח לו שהוא בן עוה"ב, ודוקא כשלא היה מחמת רוב אכילה ושתייה או מחמת הרהור וכדו' אבל כשיודע שבא מחמת הרהור וכדו' אינו בספק מיתה וכן אם עלתה לו שנה אינו מובטח שהוא בן עוה"ב. עיקר תיקון למי שנכשל ח"ו בזה שיתחזק מכאן ולהבא בלימוד התורה [ואם אינו יודע ללמוד יתעסק עכ"פ במידת הצדקה והחסד] ועיקר לימוד התורה יהיה ע"מ לקיים.

התינוקות במה אסורים? התינוקות מותרים בכל אלו חוץ מבנעילת הסנדל, ומותר לגדול להאכילו ולהשקותו ולסוכו ולרחצו, ודוקא רחיצה בצונן אבל לא ירחצנו בחמין כל גופו אפילו הוחמו מבע"י, ומותר לומר לנכרי לרחצן ולסוכן אפילו בחמין שהוחמו בו ביום אבל אסור לומר לעכו"ם שיחמם אותן, ועכשיו שאין נוהגין לרחוץ ולסוך את הקטן בכל יום אין לרחצו ולסוכו ביוה"כ אפילו ע"י עכו"ם.

באיזה אופן מותר לעבור במים ביוה"כ? מותר לעבור בגופו במים לדבר מצוה כשאין לו דרך אחרת להגיע שם למחוז חפצו, ודוקא לעבור בגופו במים עצמן אבל לעבור בספינה קטנה אסור ואפילו אין העכו"ם המוליכה עושה מלאכה בזה בעבור ישראל, וכ"ש לשוט ממש דאסור.

האם מותר להצטנן ביוה"כ? אסור להצטנן בטיט לח אם הוא טופח על מנת להטפיה ולא דוקא בידים אלא אפילו לישב, ואסור להצטנן בכלים שיש בהם מים אפילו הם חסרים וכ"ש מלאים בין של חרס בין של מתכות אבל אם הם רקים מותר וכן בפירות ובתינוק. ואסור לשרות מפה מבע"י ולעשותה כמין כלים נגובים ולהצטנן בה ביו"כ אבל מותר לקנח ידיו ורגליו עיו"כ במפה ולמחר מעבירה על עיניו והיא עדיין לחה קצת מקינוח ידיים דאתמול.

האם מותר לבעל קרי לטבול ביוה"כ? מי שראה קרי בזה"ז ביוה"כ אם לח הוא מקנחו במפה ודיו ואם יבש הוא או שנתלכלך מזה בשרו בכמה מקומות רוחץ מקומות המלוכלכים בו לבד ביד ולא בבגד ומתפלל ואסור לרחוץ גופו בשאר מקומות או לטבול או לשפוך עליו ט' קבין מים אע"פ שבשאר ימות השנה הוא רגיל לטבול לתפלה.

האם מותר לנדה לטבול ביוה"כ? אסור לאשה לטבול ביה"כ אפילו הגיע זמן טבילתה בו ביום ואפילו שלא לשם תשמיש, ואשה שלובשת לבנים ביוה"כ מותרת לרחוץ מעט בין ירכותיה, ולא תרחץ בבגד כ"א ביד.

באיזה אופן מותר לסוך ביוה"כ? אסור לסוך אפילו מקצת גופו ואפילו אינו אלא להעביר הזוהמא אבל אם הוא חולה אפילו אין בו סכנה או שיש לו חטטין בראשו מותר, ודוקא במקום שנוהגין לסוך בחול אפילו איש בריא אבל במקום שאין נוהגין לסוך בחול איש בריא אסור לסוך ע"ג חטטין בין ביו"ט ובין בשבת.

איזה סנדל אסור לנעול ביוה"כ? אסור לנעול סנדל או מנעל של עור אפילו קב הקיטע וכיוצא בו אפילו של עץ ומחופה עור אסור אבל של גמי או של קש או של בגד שאינו מחופה עור לא למעלה ולא למטה או של שאר מינים מותר אפילו לצאת בהם לר"ה, ויש מחמירין בשל עץ אפילו אינו מחופה עור וכן יש מחמירין במנעל העשוי מלבדים שאינו מרגיש כלל שהוא יחף וה"ה קאלאשין של גומא יש להחמיר, ואף שאין למחות ביד המקילין מ"מ נכון להחמיר בזה ולילך באנפלאות של בגד אכן אם צריך לצאת החוצה נכון יותר שילבש אלו הלבדים או הקאלאשין ולא מנעלים של עור שאסורים מדינא. ובמנעל דאסור לצאת בו אסור אפילו לטייל בו בבית ממטה למטה.

האם מותר לתת ספוגין וכדו' לתוך מנעלו ביוה"כ שלא ירגיש הקרקע?

הגב בעצמו...

ללימוד שלחן ערוך אר"ח
 עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
 ואסור להעתיק מלי רשות
 © מהמחלקת המערכת

זכות הלימוד

Sponsored By:
DollarPhone

חולה על פי מי מאכילין אותו? חולה שצריך לאכול אם יש שם רופא בקי באותו מקום אפילו הוא עכו"ם שאומר אם לא יאכילו אותו אפי' רק אם אפשר ע"ז שיכבד עליו החולי ויסתכן מאכילין אותו על פיו ואין צריך לומר שמה ימות, וי"א דכל אדם בחזקת בקי קצת לענין ספק נפשות כשאומר שמבין בחולי זה וי"א דדוקא ברופא ישראל אבל בעכו"ם אינו נאמן עד שיהיה בקי, וביולדת לכו"ע מהימנין לנשים דאינהו בקיאי בהו.

האם מתחשבין במה שאומר החולה בעצמו? אפילו אם החולה אומר אינו צריך שומעים לרופא ואפילו החולה בעצמו הוא רופא מומחה ואם החולה אומר צריך אני אפי' מאה רופאים אומרים אינו צריך ואפילו אם הרופאים אומרים שהמאכל זיקהו שומעים לחולה כאומר שמרגיש בנפשו שצריך לאכול, ובלבד שמוזכרין לו תחלה שהיום הוא יו"כ אבל אחר שהודיעוהו שהיום יו"כ והוא שואל לאכול א"צ לדרקק עליו יותר. אם החולה רוצה להחמיר אחר שצריך לכך עליו נאמר אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש. ובמקום שמאכילין אותו אין צריך כפרה ע"ז כ"ש שלא היה רק כחצי שיעור.

רופאים סותרין זא"ז למי שומעין? רופא אחד אומר צריך ורופא אחד אומר אינו צריך והחולה שותק או שאומר שאינו יודע מאכילים אותו [דאם גם החולה אומר שא"צ אין שומעין לרופא האומר שצריך], ואפילו אם הוא עכו"ם או אשה נאמנים להכחיש הרופא שני ישראל שאומר אינו צריך ודוקא אם העכו"ם הוא בקי אבל כשאינו בקי אינו נאמן להכחיש ישראל. וה"ה לשנים נגד שנים ואפילו שאותן שנים שאמרו א"צ הם יותר בקיאי אין הולכין אחריהם כיון שגם האחרים האומרים שצריך לאכול הם ג"כ בקיאי, וי"א דכשתהו שרין במנין הולכין אחרי הבקיין ומופלגין בחכמה זו יותר אכן אם אותן האומרים שצריך הם מרובין אוליין בתר דידהו להקל אף שאינן חכמים ובקיאי כ"כ.

אם החולה אומר כאחד הרופאים למי שומעין? אם החולה ורופא אחד עמו אומרים שאינו צריך ורופא אחר אומר צריך או שהחולה אינו אומר כלום ורופא אחד אומר צריך ושנים אומרים אינו צריך אין מאכילין אותו, ואם הרופא ההוא הוא מופלג בחכמה יותר מאחרים חוששין לדבריו להאכילו אף שהם רבים נגדו אבל אם המופלג אומר א"צ ושנים שאין מופלגים אומרים צריך מאכילים אותו.

החולה או הרופא אומר איני יודע למי שומעין? אם החולה אומר אינו צריך והרופא מסופק שמכיר החולי אלא שמסופק אם יסתכן [דאל"ה הוי כאינש דעלמא] מאכילין אותו אבל אם הרופא אומר אינו צריך והחולה אומר איני יודע אין מאכילין אותו, והיכא שהרופא אומר איני יודע אף שרופא אחר אומר אינו צריך מאכילין אותו ולהט"ז אם החולה בעצמו הוא רופא ואומר איני יודע ג"כ מאכילין אותו אפי' אם רופא אחר אומר אינו צריך יעש בעצמו ע"ז, ותלוי זה לפי מהות המחלה אם הוא מחלה של חוס שאין דעתו צלולה כ"כ בוודאי יש להחמיר.

כמה מאכילין למי שמוותר לאכול? כשמאכילין את העוברות או את החולה מאכילין אותם מעט מעט כשדי להם בזה להשקית רעבונם כדי שלא יצטרף לשיעור הלכך מאכילין אותו כב' שלישי ביצה בינונית ויותר מעט רק שלא יהא קרוב לביצה וישוהו אחר אכילתו כדי אכילת ד' ביצים ואם קשה לו להמתין שיעור זה ימתין עכ"פ כדי שיעור אכילת ג' ביצים, והשתיה יברקו בחולה עצמו כמה היא כדי שישלכנו לצד אחד ויראה כמלא לוגמיו. ויש לחולה לברוק זה מעיו"כ שיכניס לתוך פיו משקין ויפליטם לתוך כלי, וכן ישעור מעיו"כ ויביט על המורה שעות כמה מינוטין הוא שוהא בשיעור אכילת ד' ביצים וכשיעור הזה ישאא ביוה"כ בין אכילה לאכילה וכן בין שתיה לשתיה, וי"א שההפסק בין אכילה לאכילה יהיה כשיעור ט' מינוטין, ובין אכילה לשתיה א"צ לשהות כלל דאכילה ושתיה אין מצטרפין.

כשאין די לו זה האם מותר לאכול יותר? ישקוהו פחות מאותו שיעור וישוהו בין שתיה לשתיה כדי אכילת ד' ביצים ולפחות ישוהו כדי אכילת ג' ביצים ולפחות ישוהו בין שתיה לשתיה כדי שיעור שתיית רביעית ואם אמדהו שאין השיעורים הללו מספיקים לו או שהחולה אומר כן או שנסתפקו בדבר מאכילים ומשקים אותו כל צרכו מיד. ונוהגין שנותנין לפניו מאכל ואומרים לו יו"כ היום ואם אתה חושש שיהיה לך סכנה אם לא תאכל כשיעור בבת אכול בבת אחת ואם לאו תאכל מעט מעט פחות מכשיעור. וצריך כל מורה להיות דינים אלו שגורים בפיו מבעיה"כ. ואם הוא שאלה שהמורה צריך לעיין הדין ויש שם אחר בקי שיעודע להשיב מיד אין חולקים בזה כבוד להרב.

קטן מאימתי מחויב להתענות? קטן הבריא בן ט' שנים שלימות שנשלם הט' שנים קודם יו"כ ובכחוש בן י' שנים שלימות מחנכין אותו לשעות, היה רגיל לאכול בב' שעות ביום מאכילין אותו בשלשה היה רגיל לאכול בג' מאכילין אותו ברביעית לפי כח הבן מוסיפין לענות אותו בשעות וה"ה לקטנה הבריאה, ומצות חינוך לא שייך אלא באב ולא באחר וי"א גם באם ליכא חיוב חינוך אם לא למצוה בעלמא, מיהו י"א דאיכא חיוב חינוך גם באם, ולספות לו אוכל בידים אסור לכו"ע אף לאחריני.

בן י"א האם מחויב להתענות? בן י"א בין זכר בין נקבה מהענין ומשלימין מדברי סופרים אף אם אינם בריאים אם לא שהנער הוא חולה ויכול לבוא לידי סכנה, וי"א שאינן צריכין להשלים מדרבנן כלל אבל חינוך לשעות צריך בין בנער כחוש ובין בנער בריא, ויש לסמוך עליהו בנער כחוש ואינו חזק להתענות אבל בנער בריא אין לסמוך להקל, ובוה"ז אין מודקדיקן להתענות שום תינוק בשנת י"ב משום דירדה חולשה לעולם וכל קטן אינו נחשב כבריא לזה אא"כ ידוע שהוא בריא וחזק לסבול, וי"א דאפילו בשנת י"ג אין נוהגין להתענות כל זמן שלא השלים שנת י"ג, וכל מקום שמחנכין אותו באכילה מחנכין אותו ברחיצה וסיכה שלא לרחוץ ולסוך כלל.

בן י"ג האם מחויב להתענות? בת י"ב ויום אחד ובן י"ג ויום אחד שהביאו ב' שערות הרי הם בגדולים לכל מצות ומשלימים מה"ת, אבל אם נשלם י"ג שנים שלו ביוה"כ גופא וברקו וחוהו כולו יומא ולא הביא סימנים עדיין קטן הוא ואינו משלים אלא מדי"ם, אבל בסתם יש לחשוש שמא נשרו ואסור מה"ת ואפילו הוא רך וכחוש צריך להשלים, ודוקא ביוה"כ אבל שאר תעניות שאינן אלא מדרבנן א"צ להתענות אא"כ יש לו שתי שערות. קטן שהוא פחות מבן ט' אין מענין אותו בי"כ אפילו לחינוך שעות ואפילו אם רוצה להחמיר על עצמו מוחין בידו.

מעוברת שהריחה האם נותנין לה לאכול? עוברת בין בתחלת עיבורה ובין כסופה שהריחה מאכל ופניה משתנים אע"פ שלא אמרה צריכה אני לוחשין לה באונה שיוה"כ הוא אם נתקרה דעתה בוכרוך זה מוטב ואם לאו מאכילין אותה עד שתתיישב דעתה ע"י שתחבין קיסם ברוטב ונותנים לתוך פיה ואם לא נתיישבה דעתה נותנין לה רוטב פחות פחות מכשיעור ואם גם בזה לא נתיישבה דעתה נותנין לה מן המאכל עצמו פחות פחות מכשיעור עד שתתיישב דעתה ואינה צריכה אומר הרופאים לזה, ודוקא עוברת מדקדיקין עמה בכ"ז אבל חולה מאכילין אותו כפי שיאמר הרופא וכן כשמאכילין אותו ע"פ עצמו כשאומר צריך אני ג"כ מאכילין אותו עד שיאמר די אך בכל זה מאכילין אותו פחות פחות מכשיעור, ובאין פניה משתנים אין מאכילין אותה אא"כ אמרה צריכה אני לאכול.

אדם שהריח האם נותנין לו לאכול? כל אדם שהריח מאכל ונשתנו פניו מסוכן הוא אם לא יתנו לו ממנו ומאכילין אותו ממנו הקל הקל כמו באשה עוברת וכ"ז דוקא עד שתתיישב דעתן אבל אחר שנתיישב דעתן אין להם לאכול שאר היום, ובלא נשתנו פניו אע"פ שאומר שלבו חלש וצריך לאכול אין מאכילין אותו, וי"א דאף שאנו אין מאכילין אותו מ"מ החולה עצמו יוכל ליקח לעצמו ולאכול בין ביוה"כ בין בשאר איסורין כיון שמרגיש בעצמו שיוכל לבא לידי סכנה. וכשמריח ריח מאכל יזהר מאד כל אדם שיפלוט כל הרוק שיכא בפיו ולא יכלע דאז בא לידי סכנה.

יולדת עד מתי מותרת לאכול? יולדת ואפילו אם לא ילדה עדיין רק אחזו לה חבלי לידה תוך ג' ימים לא תתענה כלל אפילו אמרה איני צריכה לאכול מאכילין אותה ואמרין לה אכלי ומ"מ יש להאכילה פחות פחות מכשיעור אבל בלא אמרה איני צריכה מאכילין אותה כדרכה וא"צ לחלק בפחות מכשיעור ויש מחמירין שגם בזה צריך להאכילה פחות מכשיעור, מג' עד ז' אם אמרה צריכה אני אפי' חברותיה או הרופאים אומרים שאינה צריכה מאכילין אותה פחות מכשיעור, אבל כשאין שם מי שיאמר שאינה צריכה אז אפילו בלא אמירתה מאכילין אותה. מכאן ואילך ה"ה ככל אדם ואף אם אמרה צריכה אני לאכול מחמת עצר לידה אין מאכילין אותה אבל אם אמרה צריכה אני לאכול מחמת שמתכבד עלי החולי מאכילין אותה. וימים אלו אין מונין אותם מעל"ע כגון אם ילדה בו' בתשרי בערב אין מאכילין אותה ביה"כ אם לא אמרה צריכה אני כשהברותיה אומרות שאינה צריכה אע"פ שלא שלמו לה ג' ימים עד י"כ בערב וי"א דימים אלו במעל"ע שיעור אותם ויש להקל.

מה אומרים כליל יוה"כ קודם השינה? קודם שישן יאמר ד' מזמורים הראשונים שבתהילים לבד הק"ש שקורין בכל יום, טוב שלא יעטוף בכרים וכסתות המחממין ועכ"פ לא יכסה רגליו. טוב ללמוד ביוה"כ משניות מסכת יומא גם ללמוד המאמרים מסוף יומא המדברים מענין התשובה. ואין לת"ח לעסוק בתורה ולהשמט מלומר התפלות והסליחות עם הצבור.

עד איזה זמן מתפללין מוסף קודם מנחה? טוב לקצר בפיוטים ובסליחות שחרית כדי למהר בענין שיתפלל מוסף קודם שבע שעות, ואם הוא סוף שש ידלגו אבינו מלכנו כ"א יאחרו עד שעה ז' כבר הגיע זמן המנחה, ולכתחלה ראוי להיות זהיר להתחיל תפלת מוסף קודם שש שעות ומחצה על היום ומ"מ בדיעבד אם אירע שנתאחר תפלת מוסף עד חצי שבע או אחר שבע יש להתפלל מוסף קודם ואח"כ מנחה אם לא שכבר הגיע זמן מנחה קטנה. וצריך כל יחיד לומר י' וידוים ביוה"כ לפחות ד' בד' תפלות וד' בחזרת הש"ץ וב' פעמים אחד במנחה ואחד במעריב.

סדר הקריאה ביוה"כ שחרית. מוציאין שני ספרים בראשון קורים ששה [ואין מוסיפין יתרון] בפרשת אחרי מות עד ויעש כאשר צוה ה' ואם חל בשבת קורים ז' ולכתחלה אין להוסיף על ז' ואפשר במקום שנותנין העולין הרבה מעות לצדקה המיקל לא הפסיד, ומפסיד קורא בשני בפנימס ובעשור לחודש. בהפסדה אין אומרים מלך מוחל וסולח רק ודברך אמת וקיים לעד בא"י וכו'.

אימתי מלין ביוה"כ? מילה ביה"כ מלין בין יוצר למוסף אחר קריאת ה' וממנהג למול אחר אשרי ויש נוהגין למול קודם אשרי וכן נכון לעשות ואם הוא במקום שצריך לצאת מביה"כ אין מלין עד אחר חזרת ס"ת למקומה וחוזרים ואומרים קדיש והנוהגין למול אחר אשרי במקום שאומרים יה"ר קודם מוסף שיש בו כמה פסוקים יהיה קאי הקדיש עליהו ובמקומות שאין אומרים יה"ר י"ל איזה מזמור קודם אמירת הקדיש. ואומרים זכור ברית ואם חל בשבת אומרים יום ליבשה.

מי שותה הכוס ביוה"כ? מברכין על המילה ברכת אשר קידש ידיד מבטן אבל לא הברכה שעל הכוס וי"א דמברכין בכוס ומלבד מה שנותנין בפי התינוק כשאומר בדמין חיי צריך ליתן לו לשנות קצת מן הכוס וכן נוהגין, ואם מלין אצל היולדת והיולדת חולה בענין שמותרת לאכול יכול להוציאה וגם יאמר לה שתכין לצאת בכרבתו ותשתה ממנו, ורשאי למצוץ הים כדרכו בחול והנהגים למצוץ ביין לא יזלפו בפה ולא במוך רק יזלפו בפה לבד.

מי כורע בתפלת מוסף? במוסף אומר ש"צ סדר עבודה. ונוהגין ליפול על פניהם כשאומרים והכהנים והעם גם בעלינו לשבח ויש להשתטח עשבים על הרצפה משום דאסור לשטוח אפיו על הרצפה או יחוץ בטליתו, והמנהג גבם הש"ץ עושה כן וכעת פשט המנהג שנותנין עוד עמוד לפניו ובעבודה מסלקין אותו עמוד ואין עוקר רגליו.

האם צדקה מועיל למת? נהגו לירוד צדקות ביוה"כ בעד המתים ומוכרין נשמותיהם דמתים ג"כ יש להם כפרה ביה"כ אבל בעבור רשע אינו מועיל ואם התורה קודם מותו יש לו כפרה, ואם הבן נותן בעד אביו בכל גווינו מועיל להקל דינו.

סדר הקריאה במנחה. במנחה מוציאין ס"ת וא"א על הכל ולא שמע ישראל רק גדלו וקורין ג' בפרשת עריות עד סוף הפרשה ומתחילין מן כמעשה ארץ מצרים פ' ראשונה עד וחי בהם. שניה אלהיך אני ד'. שלישית הוא המפסיד ומפסיד ביונה ומסיים מי אל כמוך ואין אומרים קדיש על הספר רק ח"ק לפני העמוד קודם תפלה ומברך לפניו ולאחריה וא"א על התורה ועל העבודה במנחה בין כשחל בשבת בין כשחל בחול רק חותמין מגן דוד.

האם נושאים כפים במנחה? אין נושאים כפים במנחה ביוה"כ וכהן שעבר ועלה לדוכן הרי זה נושא כפיו ואין מורידין אותו. ומטעם זה יש נוהגין לומר א"א וה"ה דיש לומר אז שים שלום ולא שלום רב. כהן אחד עלה לדוכן ושאר הכהנים עקרו רגליהם בעבודה ועדיין לא עלו טוב הדבר שיצא מבהכ"נ ולא יעלו עמו.

אחזו בולמוס מה מאכילין אותו? מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו עד שיאורו עיניו ואין צריך ליתן לו פחות פחות משיעור, וכשמראיתו חוזרת בידוע שנתרפא, ועיקר הסימן שהאירו עיניו משיודע להבחין בין טעם תבשיל יפה לטעם תבשיל רע, ואם אין שם מאכל של היתר מאכילין אותו מאכל איסור ואם יש כאן שני מיני איסורים אחד חמור מתבירו מאכילין אותו הקל תחלה. אם צריך לבשר ויש כאן בהמה שצריכין לשוחטה ובשר נבלה מוכנת מוטב להאכילו נבילות.

האוכלין ביוה"כ האם מזכירין בבהמ"ז? חולה ונערים ויולדת שאכלו ביוה"כ ונתיישב רעתו בענין שיכול לברך צריך להזכיר של יוה"כ בבהמ"ז ואומר יעלה ויבא בכונה ירושלים ואם חל בשבת אומר רצה, וי"א שאפילו יעלה ויבוא א"צ לומר וה"ה שאין לומר רצה כשחל בשבת ועכ"פ קידוש בודאי אין לו לעשות וכן אם שכח לומר יעלה ויבוא או רצה כשחל בשבת וגזכר אחר שסיים ברכת בונה ירושלים לא יחזור.

האיך אומרין כל נדרי? ליל יוה"כ אומר ש"צ בישיבה של מעלה וכו' אנו מתירין להתפלל עם העבריניים, ועכשיו אומר הגדול שבכל עיר וצריך לצרף עוד שנים. ואומר כל נדרי וכו', ומנהג קדמונים היה לומר מיוה"כ שעבר עד יוה"כ זה לבטל הנדרים שעברו ואנו אומרים מיום הכפורים זה עד יוה"כ הבא עלינו והכונה להתנות על נדרים שידור מאכן ולהבא שלא יחולו [ומנהגי הנאי זה אם אינו זוכר התנאי בשעה שנדר אח"כ אבל אם זוכר התנאי ואעפ"כ נדר הרי עוקר התנאי ולפי"ז צ"ל די נדירא דמישתבענא לשון עתיד, וי"א דאפילו לדידן ג"כ יכול לומר בתיבה אחת דנדרנא, והקהל יאמרו עם הש"ץ בלחש.

מה אומרין עד מעריב? נוהגים לומר כל נדרי בעודו יום וממשיך בניגונים עד הלילה ואם עדיין לא הגיע זמן ק"ש יאמרו איזה מזמורי תהלים קודם ערבית, ואומרים אותו ג' פעמים וכל פעם מגביה קולו יותר מבראשונה. וכן אומר הש"צ ג"פ ונסלה לכל עדת וגומר והקהל אומרים ג' פעמים ויאמר ה' סלחתי כדברך, ואל ישנה אדם ממנהג העיר אפילו בניגונים או בפיוטים שאומרים שם.

האיך אומרין שהחיינו? אח"כ אומר שהחיינו בלא כוס וגם הצבור יאמרו כ"א בלחש וטוב שימהרו לסיים הברכה שמברך לעצמו כדי שכשיסיים הש"ץ הברכה יאמרו אמן ומ"מ יש להש"ץ ליהדר שיכוין להוציא הצבור מי מהם שירצה לצאת בברכתו. יתעטף בטלית מבע"י כדי לברך דבליה אין מברכין אפילו על כסות המיוחד ליום.

נוסח התפלה ביוה"כ. אין אומרים באהבה קודם מקרא קודש ובמקומות שנוהגין לומר באהבה מקרא קודש אין לשנות, ואם חל בשבת אין אומרים א"א רצה במנוחתנו אבל אומרים והנחילנו ד' אלהינו וברצון שבת קדשך וינוחו בו וכו' ויסיים כי אתה סלחן וכו' ולא לומר ודברך אמת וקיים לעד. בנוסח אבינו מלכנו י"ל רוע גור כנשימה אחת והמפסיקים בניגון בין רוע לגור צריך למחות שלא יעשו כן.

נוסח התפלה ביוה"כ שחל בשבת. אם חל בשבת אומרים ויכולו וזכרה אחת מעין שבע וצריך לומר בזה המלך הקדוש שאין כמוהו וחותרם מקדש השבת ואינו מזכיר של יוה"כ, ובתפלה אומר ותתן לנו ד' אלהינו באהבה את יום השבת הזה ואת יום צום הכפורים הזה.

עד מתי עומדין שנים לצדדי הש"צ? צריך להעמיד אחד לימין ש"צ ואחד לשמאלו, ועכשיו המנהג שעומדים אצל החזן עד אחר ברכו ואם חל בשבת שאומרים מזמור שיר ליום השבת קודם ברכו יכולים לחזור למקומם בתחלת אמירת מזמור.

האם יש לעמוד בתפלת יוה"כ? יש שעומדים על רגליהם כל היום וכל הלילה בשעת התפלה ונשים לא יעמדו ואף האנשים רשאים לסמוך על איזה דבר אם נחלשו גם יזהרו בעצמם מה שכל אדם מחויב ליהדר שלא ישאו נקביהם ויעברו על כל תשקצו.

האם יש ללון יוה"כ בכיה"כ? נוהגים ללון בבהכ"נ ולומר שירות ותשבחות כל הלילה, וטוב לישן רחוק מן הארון ומי שאינו רוצה לומר תשבחות ושירות כלילה לא יישן שם, ומוטב לילך לישן בביתו כי מי שניעור כלילה ישן ביום ומשום שמירת הנרות ישכרו שומר.

דפי צעוקים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תרכא סעיף א
עד סימן תרכד סעיף ה

כ"ג אלול

■ מחזור שינה אחת ■

1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

שו"ע סימן תרכ"ד - סעיף ג' ד' ה' - וסימן רח"צ סעיף ה' ו' בדיני ברכות בשמים והאש מוצאי יוה"כ ומוצש"ק				
מוצאי שבת	מוצאי יוה"כ שחל מוצאי שבת	מוצאי יום הכיפורים	כשחל	
			מברכים	
מברכים	להמחבר אין מברכים ויש חולקין דמברכים	אין מברכים	על הבשמים	
מברכים	מדינא מברכים והמנהג להחמיר	אין מברכים	בורא מאורי האש על נר שהדליק עתה	
מברכים	מ"ב בוודאי יש להקל	אין מברכים וי"א דמברכים	נר שהדליק מנר שהדליק עתה	
מברכים	מ"ב בוודאי יש להקל	אין מברכים וי"א דמברכים	נר שהדליק מנר שהדליק עכו"ם יו"כ לעצמו	
אין מברכים	אין מברכים	אין מברכים	נר שהדליק ישראל או עכו"ם ביו"כ באיסור	
אין מברכים	אין מברכים	אין מברכים	לעצמו	נר שהדליק עכו"ם ביוה"כ
מברכים	מברכים	מברכים	לחולה שאין בו סכנה	
מברכים	מברכים	מברכים	לחולה שיש בו סכנה	
אין מברכים	אין מברכים	אין מברכים	לעצמו	נר שהדליק ישראל ביוה"כ
אין מברכים	אין מברכים	אין מברכים	לחולה שאין בו סכנה	
מברכים	מברכים	מברכים	לחולה שיש בו סכנה	
על הנדלק ממנו	להרמ"א נכון להדליק עוד נר אחד ולברך על שניהם	להרמ"א נכון להדליק עוד נר אחד ולברך על שניהם	נר בית הכנסת או נר אחד בביתו	
על הנדלק ממנו	על הנדלק ממנו	על הנדלק ממנו	נר בית הכנסת או נר אחד בביתו כשא"א לברך על שניהם	
אין מעלה להדליק מערב שבת	יוצא בזה לכל הדיעות	יוצא בזה לכל הדיעות	נר דלוק מערב יוה"כ כדי לברך עליו במוצאי יוה"כ	

• עיין במ"ב סימן רח"צ ס"ק סק"ד ובשעה"צ שם

מילתון יקנה"טו

סימן תרכ"ג - שו"ע סעיף ב'

ואומר במקום כתבנו חתמנו: מ"ב ס"ק ג' - כי בנעילה הוא חתימת הגזר דין שנכתב בר"ה על בני אדם לטוב או לרע ויודרו מאד בתפלה זו כי תכלית כל העשי"ת הוא יוה"כ ותכלית יוה"כ הוא תפלת נעילה שהכל הולך אחר החיתום ואם לא עכשיו אימתי ולכן אף אם חלש הוא מחמת התענית מ"מ יאזור כגבור חלציו להתפלל במחשבה זכה וברורה ולקבל ע"ע גדרי התשובה באמת והבא לטהר מסייעין אותו ויחתם בספר חיים טובים.

ביהכ"נ לחוד, ואם א"א הבהדיל על שניהם מוטב להבהדיל על נר אחר שדלקו ממנו לחוד מנר בהכ"נ לחוד ומ"מ אם עבר ובירך על נרות של בהכ"נ בלבד א"צ לחזור ולברך על נר אחר. וה"ה אם היה לו נר אחד בביתו שהיה דלוק מבע"י ידליק ממנה עוד אחד ויברך על שניהן ביחד כי על אותו נר שבביתו לחוד ג"כ אינו כדאי לברך, וי"א דיותר טוב שיניח בביתו לכתחלה נר דלוק מעיו"כ שיהיה דלוק עד מוצאי יוה"כ כדי לברך עליו ויוצא בזה לכל הדעות.

האם צריכין לעשות ביה"כ ספיקא דיומא? יש מחמירים לעשות שני ימים י"ב ומ"מ לא יתפללו רק תפלה של חול ויניחו תפילין אך פיוטים וסליחות יוכלו לומר כרצונם וגם זה לא יאמרו בתוך התפלה רק אחר י"ח גם לא יקראו בתורה אפילו ויחל, כשחל יוה"כ יום ה' אסורים אחרים להכין להם צרכי שבת בשבילן בע"ש שהוא יו"כ שלהן אך יאכלו עם אחרים שלא הרבו בשבילן. י"א דמי שעשה כן פ"א שני ימים אינו יכול לחזור וצריך לעשות כן כל ימיו דהוי כמו קיבל על עצמו בנדר, ויש לזה התרה דאם נתחרט ע"ו ואינו רוצה לעשות כן רשאי להתיר לעצמו בפני ג' ע"י פתח וחרטה ואם התנה בפירושו שאין עושה כן רק שנה זו ואין מקבל ע"ע שיעשה כן בכל שנה א"צ התרה, ואין לנהוג בחומרא זו.

דיני מוצאי יוה"כ. אוכלים ושמים במוצאי יוה"כ. מי שמתענה תענית חלום למחרת י"כ אין צריך להתענות כל ימיו. ביום שאחר יוה"כ משכימין לבהכ"נ. אין מתענין מיו"כ עד סוכות יום שמת בו אביו ואמו. אין אומרים תחנון ולא צו"ף מיום כפור עד סוכות ולא פרקים ולא שיר המעלות אבל למנצח וא"א אומרים ויש מקומות שבערב סוכות א"א למנצח אבל א"א אומרים.

מתי בונין הסוכה? המדקדים מתחילים מיד במוצאי י"כ בעשיית הסוכה וביום המחרת יעשה כולה, ואפי" מי שאין מדקדק להתחילו במוצאי י"כ עכ"פ ביום המחרת אחר יציאה מביהכ"נ יתחיל ויגמר כולה אם אפשר ואפילו הוא ע"ש עד חצות ואחר זה אסור.

מה יכוון בשיבתה? יכוין בשיבתה שצונו הקב"ה לישב בסוכה זכר ליציאת מצרים וגם זכר לענני כבוד, וכ"ז לצאת ידי המצוה כתקונה ובדיעבד יוצא כל שכיוון לצאת לבד.

סוכה תחת האילן מה דינה? אין לעשות סוכה תחת בית או אילן והעושה סוכתו תחת האילן י"א שאם האילן צלתו מרובה מחמתו פסולה בכל ענין אף אם הסוכה צלתה מרובה מחמתה אפילו אם השפיל הענפים למטה ועירבן עם סכך הסוכה וסכך הסוכה רבה עליהם ואינו ניכר, אבל אם האילן חמתו מרובה מצלתו אם הסוכה צלתה מרובה מחמתה בלא אילן כשרה אפילו לא השפיל הענפים למטה לערבם עם סכך הסוכה, אבל אם אין הסוכה צלתה מרובה מחמתה אלא על ידי האילן צריך שישפיל הענפים ויערבם עם הסכך בענין שלא יהיו ניכרים ויהא סכך רבה עליהם ומבטלן, ואפי" לכתחלה מותר ואפילו אם עשה הסוכה בחוה"מ. וי"א שאפילו אם הסוכה צלתה מרובה מחמתה בלא האילן והאילן חמתו מרובה מצלתו אם ענפי האילן מכוונים כנגד סכך הכשר פסולה בין שהאילן קודם בין שהסוכה קדמה כיון שענפי האילן מכוונים כנגד סכך הכשר.

עירב ענפי האילן או סכך פסול עם סכך הכשר מה דינה? אם השפיל הענפים למטה ועירבן עם הסכך שאינן ניכרין בטלין והסוכה כשרה אפילו אם אין הסוכה צילתה מרובה מחמתה בלא האילן, ואם היה סכך הסוכה בעצמה צילתה מרובה מחמתה אפילו ניכרין או היו מונחים זה ע"ג זה ממש שרי כיון שהם מרובים מסכך האילן ויש חולקין ע"ז, וי"א דלדעה זו לא מהני אפילו בשהשפיל א"כ סכך הסוכה צילתה מרובה מחמתה בלא האילן, ונכון להחמיר כוותיהו. וכן אם הניח סכך הכשר על סכך הפסול מקרי עירוב וכשר כשהיה הסכך הכשר מרובה על הפסול ואם היו מונחין על הסוכה כאו"א בפני עצמו ואינן מעורבין כלל אלא זה בצד זה א"צ שיהיה בכשר רוב כנגד הפסול ואפילו אם הם מחצה על מחצה ג"כ הסוכה כשרה אלא מפני שא"א לצמצם יש להעדיף מעט, אבל אם הענפים כנגד האויר שבין הסכך הכשר ומן הענפים לא יהיה צל הרבה וחמתה מרובה מצילתה או שהסכך הרבה שאפי" ינטל נגד האילן נשאר כשיעור כשרה וחשבינן לסכך שכנגד האילן כסכך פסול ואין להכשיר א"כ הוא פחות מד' טפחים בסוכה גדולה או פחות מג"ט בטנא.

עד מתי מתפללין נעילה? זמן תפלת נעילה כשהחמה בראש האילנות והוא איזה זמן קודם תחלת השקיעה כדי שישלים אותה מעט זמן קודם סוף השקיעה שהוא צאה"כ וי"א שיכולין להאריך בתפלת נעילה גם בלילה והעיקר כסבא הראשונה מ"מ עכשיו שנוהגין כסבא אחרונה אין למחות בידם ומ"מ צריכין ליהרר להתחיל בעוד היום גדול וגם יזהר לומר החרו היום יפנה השמש יבוא ויפנה קודם הערב שמש.

דיני תפלת נעילה. צריך ש"צ לקצר בסליחות ופסוקים שבאמצע התפלה וגם אין לו למשוך בתפלת נעילה כל חיבה בדרך שמושך בשאר תפלות. ואומר במקום כתבנו חתמנו וכן כשמגיע לכתוב יאמר ותתום וכן יאמר בספר חיים וכו' ניכר ונחתם. יש לבטל המנהג שהעכו"ם מדליק הנרות לצורך אמירת פיוטים בנעילה אלא הנרות הדולקים יפורם בכל בהכ"נ ונכון שמבערב יוה"כ יזמין עכו"ם לזה וגם שיהיה נכון ביה"כ שלא יבא ח"ו לידי שריפה.

כשחל בשבת היכן מזכירין של שבת בתפלת נעילה? אם חל בשבת מזכיר בה של שבת ואפילו אותם הממשיכים תפלה זו בלילה כיון שהתחילו מבע"י צריך להזכיר של שבת, אבל בירידי שלאחר התפלה אין מזכירים בו של שבת, וה"מ יחיד אבל ש"צ כיון שאמרו בתוך תפלתו מזכיר בו של שבת ואם לא הזכיר בתוך הירידי אבל בתוך התפלה הזכיר אין מחזירין אותו אבל אם לא הזכיר שבת כלל אז בין יחיד בין ש"ץ מחזירין אותו.

סדר תפלת נעילה. אומר כתר כמו במוסף ובמקומות שאומרין נעריצך במוסף אומרים ג"כ בנעילה, ופותחין הארון לכל תפלת נעילה. נושאים כפים בנעילה אם הוא עדיין יום אבל אם כבר חשכה אין נושאים כפים ואם הזמן קצר יאמרו הפיוטים אחר התפלה, והמנהג במדינות אלו שלא לישא כפים ואפילו אם הוא עדיין בודאי יום ומ"מ או"א ברכנו בבוכה וכו' וכן שים שלום אומרים ואפילו הוא לילה, ואומרים אבינו מלכנו ואפילו חל בשבת ואפילו הוא עדיין יום.

מתי וכמה תקיעות תוקעין במוצאי יוה"כ? בסוף הסליחות אומרים ז' פעמים ה' הוא האלהים ופע"א שמע ישראל וג' פעמים בשכמל"ו, ותוקעים תשר"ת וי"א שאין לתקוע רק תקיעה אחת וכן נוהגין במדינות אלו. ומותר לתקוע אפילו אם חל בשבת אף שעדיין לא הבהדיל ואפילו הוא ביה"ש מותר אבל אם הוא בודאי יום אסור לתקוע. ואחר שתקע המנהג שאומרים הש"ץ והקהל לשנה הבאה בירושלים.

כמה צריכין להוסיף מחול על הקודש? צריך להוסיף מחול על הקודש גם ביציאתו שימתינו מעט אחר יציאת הכוכבים, ותוך הזמן הזה אסור באכילה ורחיצה וסיכה וכו' אך אין שיעור להוסיפה וכיון שמתפללים אצה"כ מותרים בכלם אף שעדיין לא הבהדיל על הכוס רק באכילה ושתיה אסורים עד אחר הבהדיל בין אם חל בחול ובין כשחל בשבת.

סדר הבהדלה במוצאי יוה"כ. מבדילים על הכוס ובמקומות שמבדילין בהכ"נ על הכוס בכל מו"ש ויו"ט גם עכשיו יבדיל הש"ץ ויטעים מן הכוס לקטן או אף לגדול מי שהוא מתכוין לצאת בהבהדלה זו. ואין מברכים על הבשמים אפילו אם חל להיות בשבת וי"א דכשחל בשבת יש לברך על הבשמים ומ"מ אין להורות לצבור כן ולמחות בידם במקום שנהגו בהכ"נ שלא לברך על הבשמים

רק לעצמו בביתו יכול לברך. אם חל בשבת אומרים ויתן לך וא"א ויהי נועם ואתה קדוש.

על איזה אור מברכין בהבהדלה? מברכים על האור ואין מברכים במוצאי יוה"כ על האור שהוציאו עתה מן האבנים או מעצי גפרית וכל כה"ג, ואם הוציאו אתמול מן האבנים מותר כיון ששבת ביה"כ, אכן אם חל יוה"כ בשבת מותר לברך במוצ"ש על אור זה אכן מנהג העולם להחמיר ועכ"פ בנר שהדליקו מן האור שהוא בודאי יש להקל. וי"א שמברכים עליו אפי" במוצאי יוה"כ כשהדליקו נר א' מאותו שלהבת.

איזה נרות נכון ביותר לברך עליהם בהבהדלה? י"א הבהדיל על נר של ביהכ"נ שהודלק מבע"י וי"א שאין להבהדיל עליו אלא מדליקין נר אחד ממנו והנכון להבהדיל על שניהן ביחד דהיינו להדליק נר אחד מנר ביהכ"נ ולא יבדיל על נר עצמו של

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תרכד סעיף ה
עד סימן תרכז סעיף ג

#1 כ"ד אלול

■ מוזזר שינה אחת ■

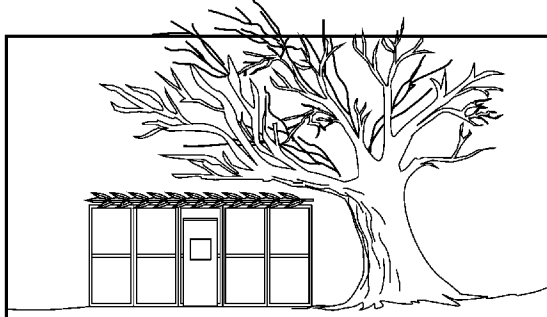
1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

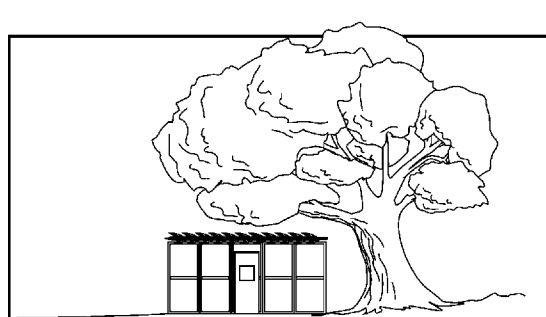
כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

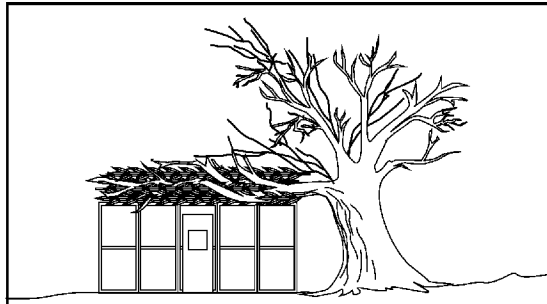
© מהגולת הספול

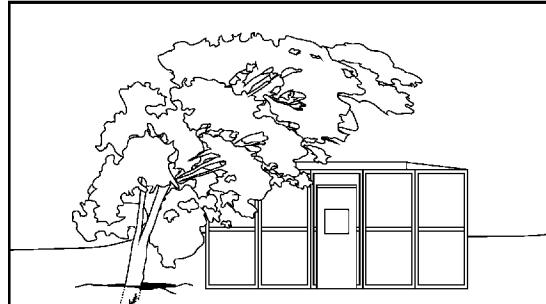
שו"ע סעיף א
אבל אם האילן חמתו מרובה מצלתו, אם
הסוכה צלתה מרובה מחמתה בלא אילן, כשרה

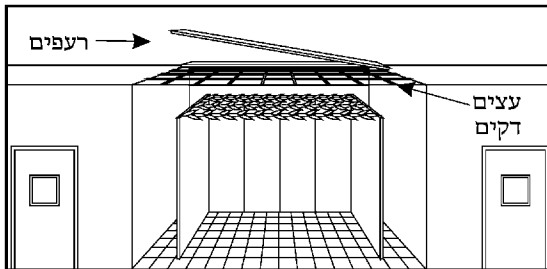
סימן תרכ"ז - שו"ע סעיף א
שאם האילן צלתו מרובה מחמתו פסולה
בבל ענין, אף אם הסוכה צלתה מרובה מחמתה

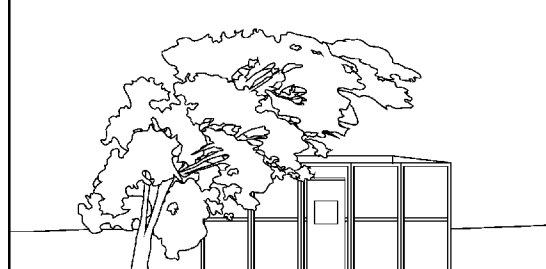
שו"ע סעיף א
צריך שישפיל הענפים ויערבם עם הסכך
בענין שלא יהיו ניכרים

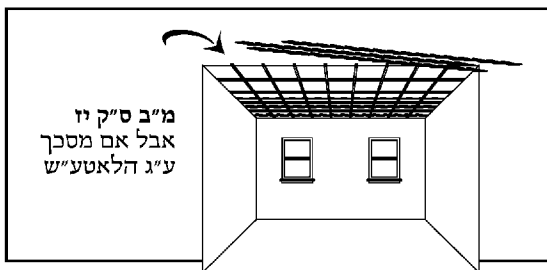
מ"ב ס"ק ו"ד
אם תחב יחור של אילן בארץ עם ענפים ועלים
הרבה לשם צל על הסוכה, כשר.

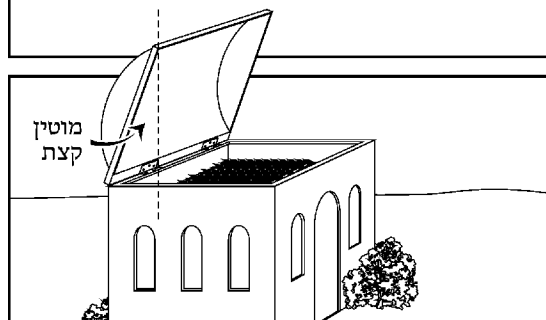
שו"ע סעיף ג
העושה סוכה למטה בבית, תחת הגג שהסירו
הרעפים, אע"פ שנשארו עדיין העצים הדקים
שהרעפים מונחים עליהם, כשרה.

מ"ב ס"ק ו"ד
ואם השריש, אפלו תחבו לשם צל,
פסול משום מחובר.

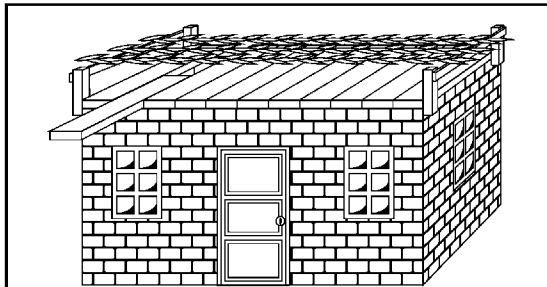

מ"ב ס"ק יז
אבל אם מסכך
ע"ג הלאטע"ש

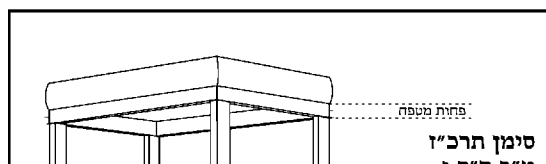

שו"ע סעיף ג
הגה: וכן מותר לעשות הסוכה תחת הגגות העשויות
לפתוח ולסגור... אם יש להם צירים שסוגר ופותח בהן

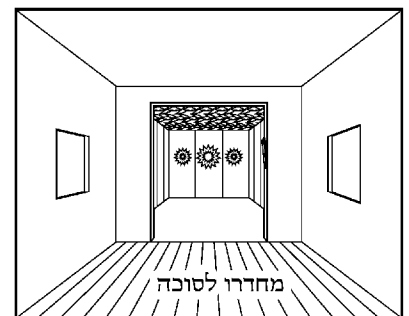
מ"ב ס"ק כא
וצריך לזוהר שיהיו הגגות נפתחים היטב לעמוד בגובה
בשוה עם הדפנות ולא יהיו מוטיץ קצת על הסכך

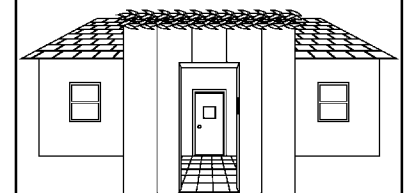
מ"ב ס"ק יח
ואם סיכך על התקרה ואח"כ הסיר התקרה פסול
לכו"ע מפני שלא היה שם סוכה על הסכך שעל
התקרה מתחלה כיון שלא היו כאן דפנות

סימן תרכ"ז
מ"ב ס"ק ג
ואפילו דפנות
המטה קצרים מאוד שאין להם אפילו רוחב טפה

מ"ב ס"ק כא
ומי שיש לו שני חדרים זה לפני זה
אם הולך מחדרו לטוכה פתח הסוכה
צריך מוזה משום חדרו - ואם הולך
מסוכה לחדרו בענין שהפתח הוא
מחדר הסוכה י"ל שחייב הוא במזוזה
בפתח בסוכה הפתוח לר"ה וכדו' דהוי
כבית שער

מסוכה לחדרו

דפי ציוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תרכד סעיף ה
עד סימן תרכז סעיף ג

#2 כ"ד אלול

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

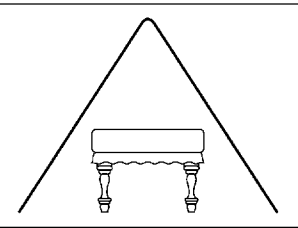
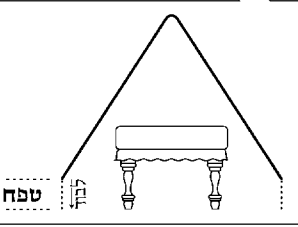
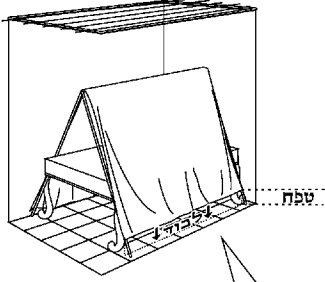
www.HilchusByoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא להודיענו גם מזה, ואם ביבלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויוקף לזכותו. ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, בכל הכבוד, הנהלת המפעל

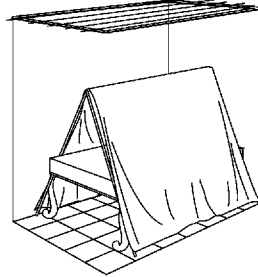
אוויר הפסק בינם לארץ טפח

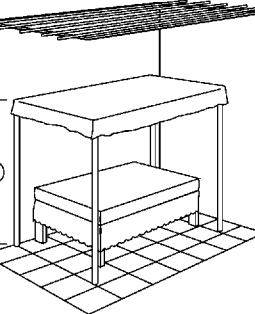
מ"ב ס"ק ו
עוד כתבו בשם האגודה, דאפילו אם אין לה גם רוחב טפח אינו מותר רק כשהסדינים מגיעים לארץ, דאם יש אוויר הפסק בינם לארץ אפילו רק כשיעור טפח אסור.

שער הציון אות ח'
הטעם דאז נעשה האויר שבין הסדינים לארץ לבוד ונעשה מחיצה טפח וממילא נעשה הכילה כנג והוי אהל, אבל כשמגיעין לארץ בשפוע, אז חשבינן כל השפוע כמחיצה ואין כאן גג כלל,

מגיעין לארץ בשפוע

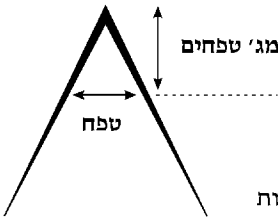

או שאין לה גג רחב טפח

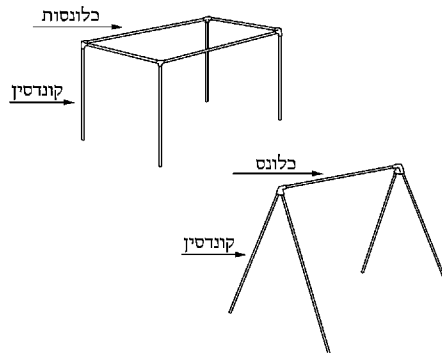

אינה גבוהה עשרה טפחים

פחות מג' טפחים

מ"ב ס"ק ו
דאפי' באופן זה אם יש בפחות מג'ט סמוך לגג רוחב טפח דהיינו לאחר שירדה מן הכלונס מכאן ומכאן ונתרחבו טפח אין שם מן טפח זה עד הכלונס ג"ט

לישן תחתיו, ואפילו אם אין לה גג רוחב טפח אינו מותר רק כשהסדינים מגיעים לארץ דאם יש אויר הפסק בינם לארץ אפילו רק כשיעור טפח אסור.

מה נפק"מ בין כילה קינופות ונקליטין? כילה לא מיתסרא אלא בתרתי לריעותא שיש לה גג וגבוה י'. וקינופות מיתסרא אף שאינה גבוה י' כיון שעכ"פ יש לה גג. ונקליטין מיתסרא עכ"פ מדרבנן בחדא לריעותא כשגבוהים י' אע"פ שאין לה גג וי"א דאפילו מדרבנן לא אסרו כיון שאין לה גג.

האם מותר לפרוס סדין לנוי תחת הסכך? פירס סדין תחת הסכך לנוי וה"ה אם עיטרה בשאר מינים שאין מסככין בהם אם הוא בתוך ד' טפחים לגג כשרה ומותר אפי' לישב תחתיהן ואם הוא רחוק ד' טפחים מן הגג פסולה כשיש בהן שיעור ד' טפחים ואם הוא באמצע פוסל כל הסוכה, ואפילו אם אותן הנויין חמתן מרובה מצילתן ג"כ אסור ויש מקילין בשהיה חמתן מרובה מצילתן, ואם אינו לנוי אע"פ שהוא בתוך ד' טפחים וה"ה אפילו אינו מופלג מן הסכך טפח פסולה.

היכן מותר להניח נוי סוכה? יש לזוהר שלא לתלות שום נוי סוכה אפילו אינו רחב ד' טפחים רק בפחות מד' לסוכה, ואין לתלות פירות או כלים וכדו' דבר שפסול לסכך בהן אפילו לנוי אלא בתוך ד"ט לסכך, ומ"מ לענין תליית מנורות בסוכה נגד השלחן א"צ להחמיר שיהיו בתוך ד"ט ואדרבה יותר טוב ונכון להרחיקן מן הסכך כל מה שיוכל.

שני סוכות זו למעלה מזו איזה כשירה? סוכה שתחת סוכה העליונה כשרה והתחתונה פסולה וה"מ שיכולה התחתונה לקבל כרים וכסתות של עליונה ואפילו ע"י הדחק ויש י' טפחים בין סככה של העליונה לקרקעיתה אבל אם אין ביניהם י"ט או שיש ביניהם י"ט אבל אינה יכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה אפי' ע"י הדחק העליונה פסולה והתחתונה כשרה אם היתה צילתה מרובה מחמתה אפילו אם העליונה למעלה מכ' ואפילו אם העליונה היתה ג"כ צילתה מרובה מחמתה [ואם העליונה חמתה מרובה מצילתה אז אפילו התחתונה יכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה התחתונה כשרה], ואם אין התחתונה מסוככת כהלכתה ומתכשרת ע"י סכך העליונה שע"י שניהם היתה צילתה מרובה מחמתה וכשרה התחתונה צריך שלא יהיה סכך העליונה גבוה מן הארץ למעלה מכ' אמה, ואם היתה העליונה בעצמה צילתה מרובה מחמתה אף העליונה כשרה.

האם מותר לעשות סוכה בראש האילן או הגמל? עשאה בראש הגמל או בראש האילן כשרה ואין עולין לה ביי"ט ואפילו אם הסוכה היא על הארץ אלא שהקנים של הסכך מסומכין על האילן, ואפשר דעכשיו שאין רגילין בכך אין חוששין לכך ומותר לעלות לתוכה אף בשבת ויו"ט ומ"מ לכתחלה אין לסמוך את הסכך על האילן שאין מעמידין את הסכך לכתחלה אלא בדבר הראוי לסיכוך, ואם נעץ קונדסין באילן וסמך הסכך עליהן שרי אף לכתחלה. ואם עבר ועלה ביו"ט יצא ידי חובתו ובפמ"ג מסופק אם אין לו ביו"ט רק סוכה ע"ג בהמה או אילן אם מותר לו לכתחלה לעלות וי"א דאסור. מקצתה על האילן ומקצתה בדבר אחר אם הוא בענין שאם ינטל האילן תשאר היא עומדת ולא תפול עולין לה ביי"ט בסולם שלא על דרך האילן ואם לאו אין עולין לה ביי"ט.

איזה כלים פסולים לסכך בהן? דבר שמקבל טומאה כגון שפורדין של מתכות או של עץ ובראשי השפורדין יש קצת ברזל [אבל של עץ אין מקבלין טומאה אפילו מדרבנן ומותר לסכך בהן] וארוכות המטה אפילו הם של עץ ואף שאינן מטה שלמה וכל הכלים אפילו מידי דמקבל טומאה רק מדרבנן אין מסככין בהם ואפילו אם נשברו שלא נשאר בהם שיעור קבלת טומאה, אכן אותן הכלים שאפילו בשלמותן לא היו מקבלין טומאה אלא מדרבנן אם נשברו מותר לסכך בהן.

האם מותר לסכך הסוכה תחת האילן ולקוצצן אח"כ? אם קצץ האילן להכשירו ולהיות הוא עצמו מהסיכוך אף שמתחלה הדלה האילן על הסוכה לסכך בו והוי סכך פסול כשר כיון שלבסוף קצצו לשם סיכוך ואפילו אין שם שום סכך אחר, והוא שינענעו שגיבה כל אחד לבדו ומניחו לשם צל וא"צ להניחו לשם סוכה וחזור ומגביה חבירו ומניחו ואם לאו פסולה. אבל מותר לעשות סוכה תחת מחובר או בית ולהסירו אחר כך וא"צ לנענע הסכך מחדש. אם תחב יחור של אילן בארץ עם ענפים ועלים הרבה לשם צל על הסוכה כשר ואם שלא לשם צל וכשהגיע זמן סוכה כיוון שיהיה לשם צל פסול ואם השריש אפילו תחבו לשם צל פסול.

האם מותר לסכך ולישב תחת עצי הרעפים? העושה סוכה למטה בבית תחת הגג שהסירו הרעפים אע"פ שנשארו עדיין העצים הדקים שהרעפים מונחים עליהם כשרה ואפילו לישב תחת העצים עצמן, אבל אם לא הסיר הרעפים כדי לעשות שם סוכה אלא כך היתה מקודם בנויה בלא גג אז העצים או הקורות הן סכך פסול וכל שאין הסכך כשר רבה כ"כ עד שאם ינטל ממנו כשיעור העצים הדקים המיצל עליהם יהיה עדיין צל הסוכה מרובה מחמתה פסול, וי"א דבכל גווניו בעינן שאפילו אם ינטל נגד העצים ישאר צילתה מרובה מחמתה, ובסתם סוכות שלנו שרגילין לכסות כל הסוכה בכל גווני ישאר צילתה מרובה מחמתה וכשר אכן כדי לצאת ידי כל הספיקות יראה שיהיה ריוח בין העצים הדקים בין אחד לחבירו כשיעור ג' טפחים. וכ"ז דוקא כשעושה סוכה למטה תחת הגג אבל אם מסכך ע"ג הלאטע"ש אע"פ שהן סמוכין זה לזה בפחות מג' טפחים כשרה כיון שסכך כשר מונח ביניהם אין מצטרפין.

האם מותר לסכך בגג סגורה? מותר לעשות הסוכה תחת הגגות העשויות לפתוח ולסגור אפילו בעוד שהן סגורות וי"א שצריך לפתוח דלתות הגג קודם שמסכך ואם שכח והניח הסכך בעוד שהיו הגגות סגורים צריך לפתוח הגגות ולנענע כל הסכך לשם צל, ואם סיכך על התקרה ואח"כ הסיר התקרה פסול לכו"ע.

האם מותר לסגור הגג ביו"ט בשעת הגשמים? מותר לסגור מפני הגשמים ולחזור ולפתחן אפילו להמחמירין כיון שפתח הגג קודם שסיכך ואפילו ביו"ט שרי לסגור ולפתחן אם יש להם צירים שסוגר ופותח בהן, ובאין להם ציר שרי ע"י עכו"ם, רק שזוהר שלא ישב תחתיהן כשהן סגורין שאז הסוכה פסולה, וצריך לזוהר שיהיו הגגות נפתחים היטב לעמוד בגובה בשרה עם הדפנות שאם יהיו מוטיץ קצת אף שלא יהיה שיעור גדול שתפסל הסוכה מ"מ אין לישב במקום הזה שהגג משופע ומוטה על הסכך. ואם היה כל השנה קבועין במסמרים שפתיחתן אסור מה"ת ושכח לפתחן עד כניסת יו"ט מסתפק הפמ"ג אם שרי לפתחן ע"י עכו"ם באין לו סוכה אחרת בליל יו"ט ראשון וכן אם מותר לומר לנכרי שיסכך לו סוכה ביו"ט באין לו אחרת, ובביה"ש יש להקל בזה ע"י עכו"ם.

האם צריך לעשות מזוזה על הסוכה? מזוזה בסוכה פטור ואף בחדר של כל השנה שדר בו תמיד ובסוכה מסידי הגג בסוכות פטורה. ומי שיש לו שני חדרים זה לפניו מזה אם הולך מחדרו לסוכה פתח הסוכה צריך מזוזה משום חדרו ואם הולך מסוכה לחדרו בענין שהפתח הוא מחדר הסוכה חייב במזוזה בפתח בסוכה הפתוח לר"ה וכדומה דהוי כבית שער.

האם מותר לישן תחת המטה? צריך לישב באויר הסוכה והישן תחת המטה בסוכה אם היא גבוהה י' טפחים מן הארץ עד תחתית המטה לא יצא ואפילו דפנות המטה קצרים מאוד שאין להם אפילו רוחב טפח.

האם מותר לישן תחת הכילה? הישן תחת הכילה בסוכה אם אינה גבוהה י' טפחים יצא והי' טפחים מודדין מארעא אע"פ שאין י"ט מן המטה ולמעלה, וכן אם אין לה גג רחב טפח יצא, ואם יש בפחות מג"ט סמוך לגג רוחב טפח אסור

היכן מותר לתלות נוי סוכה הארוכים יותר מד' טפחים? **הגב בענינוך**

Sponsored By: **DollarPhone** **זכות תלמוד**

כל הזכויות שמורות
 ואסור להעתיק מלי ידוע
 © מהדורת התשלום

ללימוד שלחן ערוך אר"ח
 עם משנה ברורה

דפי עבודים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תרכז סעיף ג
עד סימן תרכט סעיף ח

כ"ה אלול

#1

■ מחזור שינה אחת ■

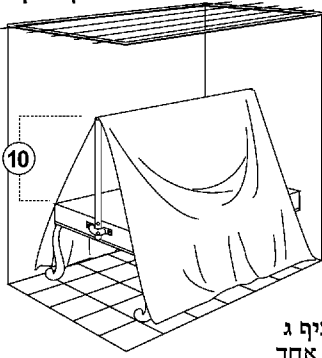
1800 466-7593

www.hilchusdyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורת המפעל

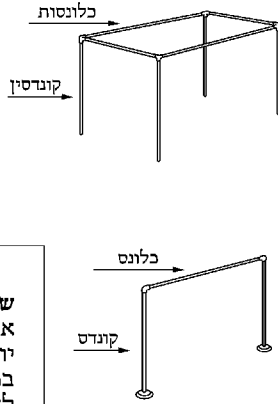

נקליטין

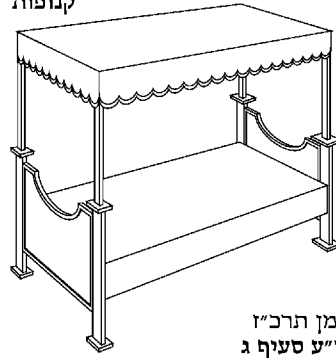

10

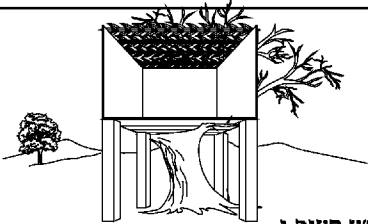
שו"ע סעיף ג
אבל אם אחד
יוצא באמצע המטה בראשה, והשני
במרגלותיה כנגדו, ונותנים כלונסות... מזה
לזה, מותר לפרוס סדין עליו ולישן תחתיו,
משום דאין לה גג רחב טפח למעלה; והוא
שלא יהיו גבוהים עשרה טפחים

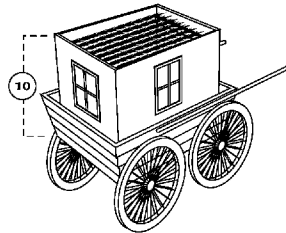
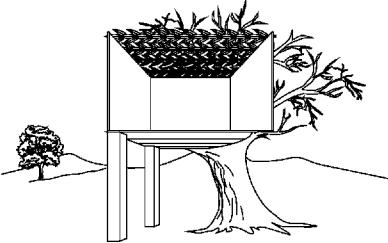
קנפות

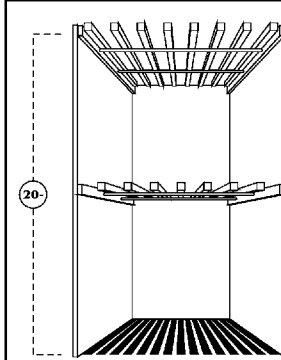
סימן תרכ"ז
שו"ע סעיף ג
העצים היוצאים מד' ראשי המטה
אסור לפרוס עליהן סדין ולישן
תחתיו, אפילו אם אינם גבוהים עשרה
מ"ב ס"ק ז'
קינפות והוא קבוע מאד

שו"ע סעיף ג
מקצתה על האילן ומקצתה בדבר אחר
אם הוא בענין שאם ינטל האילן תשאר
היא עומדת ולא תפול עולין לה ב"ט
ואם לאו אין עולין לה ב"ט

מ"ב ס"ק י
ובלבד שיהא בתוכה גבוה
י"ט ורוחב ז"ט בלא הגלגלים

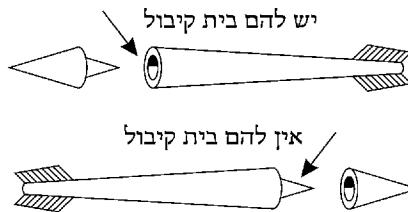
סימן תרכ"ח - שו"ע סעיף א
ואם אינה מסוככת כהלכתה,
ומתכשרת ע"י סכך העליונה,
צריך שלא יהיה סכך
העליונה גבוה מן הארץ
למעלה מעשרים אמה.

מ"ב ס"ק ט
דהיינו שע"י שניהם היתה
צילתה מרובה מחמתה

סימן תרכ"ט - מ"ב ס"ק ו
קנים הנבראים חלולים

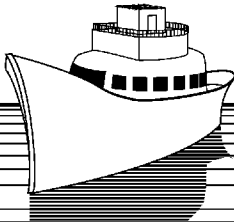

חצים : בית יד של חצים (רש"י)

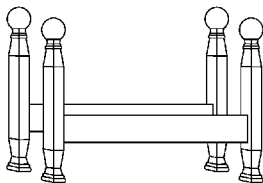
סימן תרכ"ט - שו"ע סעיף ג
סיככה בחיצים שאין להם בית קבול, כשרה;
ושיש בהם בית קבול, פסולה

מ"ב ס"ק יא
הוא מקום
גבוהו של
ספינה

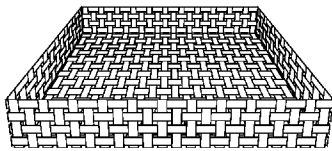
שו"ע סעיף ב
או בראש
הספינה

סימן תרכ"ט -
שו"ע סעיף ב
וארוכות
המטה

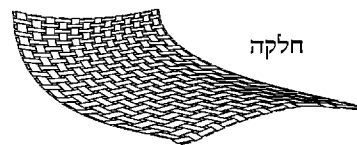
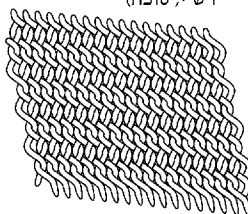

אינה חלקה
(כן הוא בפ"י
רש"י, סוכה)

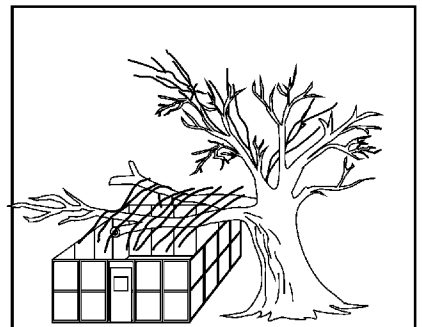
שו"ע סעיף ו
במחצלת של קנים וקש ושיפה וגמי, בין
שהיא חלקה שהיא ראויה לשכיבה,

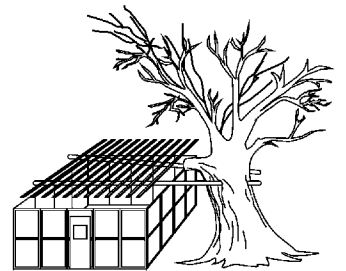
שם
אבל אם יש לה שפה בענין שראויה לקבל

חלקה

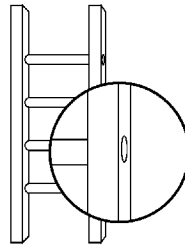
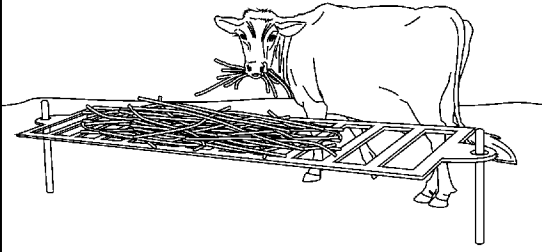

סימן תרכ"ח - מ"ב ס"ק יז
ומ"מ לכתחלה אין לסמוך את הסכך
על האילן שאין מעמידין את הסכך
לכתחלה אלא בדבר הראוי לסינוך

ואם נעץ קונדיסין באילן וסמך
הסכך עליהן

מ"ב ס"ק כ"ג
סולם של אבוס הנתון
על שתי יתידות

מ"ב ס"ק כב
כיון דיש נקבים ביריבי הסולם שהשליבות
תקועות בהם דמי לבית קיבול...
מ"ב ס"ק כ"ג
אכן כשאין להסולם נקבים והשליבות
תקועין על היריכות במסמרים הם בכלל
פשוטי כלי עץ

דפי ציוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מון סימן תרכז סעיף ג
עד סימן תרכט סעיף ח

כ"ה אלול

#2

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגולת המפעל

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שויאיל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא להודיענו גם מזה, ואם ביבלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויזקף לזכותו.

ציוורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, בכל הכבוד, הנהלת המפעל